

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Інтегрованою якістю особистості майбутнього фахівця є його професійна компетентність.

Як зазначає Фомин Н.В., «... професійна компетентність синтезує в собі широку гаму знання і практичної дії, відображає ступінь сформованості і вираженості професійної культури і визначає результати не тільки пріоритетної діяльності, але і всієї праці» [5].

Козловський Ю.М. і Яремко І.Й. визначають професійну компетентність ключовою ланкою підготовленості фахівця, оскільки вона « ... дозволяє йому успішно брати участь у праці і виконувати різні види професійної діяльності» [1].

Важливою складовою професійної компетентності фахівця є розуміння та дотримання ним професійної етики.

Сьогодні у світі велика увага приділяється питанням професійної етики. Особливо питання дотримання професійної етики є актуальними для фахівців з обліку і оподаткування.

Так, Ямборко Г.А. зазначає, що порівняно з представниками інших професій « ... поняття професійної етики є особливо важливим як для бухгалтерів так і для аудиторів. Професійні цінності, етика та ставлення визначають належність бухгалтерів до єдиної професії та мають впливати на всі аспекти їхньої професійної діяльності» [6].

Міжнародний стандарт освіти МСО 4 «Професійні цінності, етика та становлення» встановлює основні елементи професійної етики бухгалтера [2].

Зокрема, Міжнародним стандартом освіти МСО 4 «Професійні цінності, етика та становлення» визначено, що висвітлення цінностей та ставлення в програмах професійної бухгалтерської освіти має забезпечити:

– « ... відданість інтересам суспільства та врахування соціальної відповідальності;

– розуміння необхідності постійного вдосконалення та навчання протягом усього життя;

– такі характеристики як надійність, відповідальність, вчасність, ввічливість та повага;

– дотримання законодавчих та нормативних актів» [2].

Підготовка фахівців з обліку і оподаткування в Україні здійснюється з врахуванням сучасних вимог, в тому числі й щодо забезпечення етичної складової професійної компетентності.

Так, в Україні затверджені та діють стандарти вищої освіти за спеціальністю 071 Облік і оподаткування для різних рівнів освіти:

– стандарт вищої освіти за спеціальністю 071 Облік і оподаткування для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України 19.11.2018 року [4];

– стандарт вищої освіти за спеціальністю 071 Облік і оподаткування для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України 10.07.2019 року [3].

Зокрема, обидва зазначені стандарти вищої освіти за спеціальністю 071 Облік і оподаткування передбачають формування у майбутнього фахівця такої загальної компетентності, як Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК 06 для першого (бакалаврського) і ЗК 10 для другого (магістерського) рівнів вищої освіти).

Крім того, стандарти вищої освіти за спеціальністю 071 Облік і оподаткування передбачають формування таких спеціальних (фахових) компетентностей випускника, які стосуються дотримання вимог професійної етики:

– для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – СК 10 (Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків) [4];

– для другого (магістерського) рівня вищої освіти – СК 06 (Використовувати міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг з дотриманням вимог професійної етики в процесі практичної діяльності) [3].

Таким чином, питання дотримання професійної етики фахівців з обліку і оподаткування знаходять своє відображення як у Міжнародних стандартах бухгалтерської професійної освіти, так і у стандартах вищої освіти в Україні для першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів навчання.

Це ще раз підтверджує вагому значимість та важливе місце професійної етики у забезпеченні професійної компетентності фахівців з обліку і оподаткування.

Інформаційні джерела:

1. Козловський Ю.М., Яремко І.Й. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з обліку та аналізу. Глобальні та

національні проблеми економіки. 2018. Вип. 22. С. 940-944. URL: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/176.pdf>.

2. Міжнародні стандарти освіти для професійних бухгалтерів. Перекл. з англ. за ред Н. Непийводи. К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2004. 78 с.

3. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 19.11.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/071-oblik-i-opodatkovannya-magistr.pdf>.

4. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 19.11.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/06/071-oblik-i-opodatkovannya-bakalavr.pdf>.

5. Фомин Н.В. Теоретическая модель конкурентоспособного специалиста. *Инновации в образовании*. 2004. № 3. С. 74-80.

6. Ямборко Г.А. Професійне забезпечення розвитку обліку: етика і мораль бухгалтера. Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/profesiyne-zabezpechennya-rozvitku-obliku-etika-i-moral-buhgaltera.html>.